18/09/2022

Αρχιερατική Θεία Λειτουργία – Μνημόσυνο για τη Μικρασιατική Καταστροφή στη Νεάπολη

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως

Οι εκδηλώσεις εορτασμού της επετείου συμπλήρωσης 100 χρόνων από τη Μικρασιατική Καταστροφή που διοργάνωσε η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας κορυφώθηκαν με την τέλεση Αρχιερατικής Θείας Λειτουργίας, χοροστατούντος του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Βαρνάβα, στον Ιερό Καθεδρικό Ναό του Τιμίου Προδρόμου στη Νεάπολη.

Ο Σεβασμιώτατος σε μια εξαιρετικά δομημένη και συναισθηματικά φορτισμένη ομιλία κατόρθωσε να ανακαλέσει στιγμές ένδοξες, αλλά και στιγμές «σταχτιές», πένθιμες από την ιστορία της Αιολικής γης:

«Ήρθαμε σήμερα εδώ να λειτουργήσουμε, ήρθαμε να θυμηθούμε, ήρθαμε για να δηλώσουμε παρόντες στην απουσία τόσων αγαπημένων μας που δεν κατάφεραν να συνεχίσουν την πορεία τους… Σήμερα, στο ταξίδι μνήμης, αισθάνομαι τη γιαγιά να μού κρατά το χέρι και να με βοηθά να ανάψω κερί στο μανουάλι. Την ακούω να μού λέει: «Έλα, παιδί μου, να περπατήσουμε, να θυμηθούμε, να ζαλιστούμε από τη μυρωδιά της κανέλας και του γαρύφαλλου»… «Δεν την αντέχουν όλοι την Ανατολή», θα πει ο Ελύτης…. Δες τα λαξευμένα μάρμαρα της Εφέσου, των Σάρδεων, δες τα κακοτράχαλα βουνά του Πόντου, δες την Αργυρούπολη, την Ορντού.

Να, και το καμπαναριό στην Εκκλησία του Νεομάρτυρα Αγίου Γεωργίου… τώρα βουβό! Διάβασε τα έργα των μεγάλων Καππαδοκών Πατέρων. Κλείσε τα μάτια σου τώρα… τυφώνας έρχεται!…. Ούτε τα μικρά παιδιά δεν γλύτωσαν από το μεγάλο κακό. Η άβυσσος ξέρασε θεριά ανήμερα, τους Τσέτες! Στο χαλασμό κάποιοι αναζητούν το Θεό. Μήπως έφυγε ο Θεός διωγμένος από την κακία και την αφροσύνη των ανθρώπων; «Σαν της Σμύρνης το γιαγκίνι στον ντουνιά δεν έχει γίνει».

Ακόμη, ο Σεβασμιώτατος, ανέφερε: «Ο Δεσπότης Χρυσόστομος κραυγάζει «να εγκαταλείψω τη Σμύρνη ποτέ… θα με καταδιώκει η σκιά του αγίου Πολυκάρπου … ίσως το αίμα μου που θα χύσει ο σφαγέας ξυπνήσει κοιμισμένες συνειδήσεις». Ένα επιμάνικο και το ακάνθινο στεφάνι, αρχιερατική μήτρα, μάς υποδέχεται στην είσοδο του Καθεδρικού μας Ναού. Τούτα αποτελούν κειμήλια κληροδοτημένα από το μακαριστό κυρό Παύλο. Ευχαριστούμε τον π. Γεράσιμο που μάς τα κόμισε.

«Κάνε κουράγιο ,μάνα, θα ‘ρθουνε τραγούδια και για εμάς». «Επεβίβασας ανθρώπους επι τάς κεφαλάς ημών. Διήλθομεν δια πυρός και ύδατος και εξήγαγες ημάς εις αναψυχήν». Έτσι πορευτήκαμε με την πίστη και την ελπίδα. Λαβωθήκαμε, μα δε θανατωθήκαμε. Αφήσαμε πίσω το γιαγκίνι της καταστροφής και ανάψαμε το γιαγκίνι της δημιουργίας. Ας χαρούμε αυτά που χτίσαμε από την αρχή. Ας καμαρώσαμε τα παιδιά μας που ορθώνονται μπροστά μας με τα λάβαρα.

Ας αφήσουμε το τετράδιο της μνήμης ανοικτό! Μικρά Ασία, χαίρε!!!Δεν σε αποχαιρετούμε, γιατί σε κουβαλούμε πάντα μέσα μας.. «Η Ρωμιοσύνη εν να χαθή, όντας ο κόσμος λείψη»!».

Τρισάγιο στη μνήμη των Μικρασιατών πατέρων

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, τελέστηκε τρισάγιο στη μνήμη των Μικρασιατών πατέρων που σφαγιάστηκαν στην αγαπημένη γη της Ιωνίας.

Στη Θεία Λειτουργία συμμετείχαν ο Υπουργός κ. Σταύρος Καλαφάτης, η Αντιπεριφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας κ. Βούλα Πατουλίδου, ο Δήμαρχος Θεσσαλονίκης κ. Κωνσταντίνος Ζέρβας, οι Δήμαρχοι της Δυτικής Θεσσαλονίκης, βουλευτές, εκπρόσωποι των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, καθώς και των αυτοδιοικητικών Συμβουλίων.

Επισφράγισμα υπήρξε η ομιλία της αντιπεριφερειάρχη κ. Β. Πατουλίδου και η κατάθεση στεφανιών μπροστά στο ψηφιδωτό στο οποίο αριστουργηματικά αποτυπώνεται το καράβι της ελπίδας με τις ονομασίες των αλησμόνητων πατρίδων.

Η ομιλία του Σεβασμιωτάτου

«Η πόλη που κάηκε, ξαναγεννήθηκε στην άλλη όχθη… Ένα με το κορμί μας, κυλάει μες στο αίμα μας. Κι όταν ονειρευόμαστε, περιδιαβάζουμε στα περιβόλια της και σεργιανάμε στις πλατείες… Κάθε φορά που πιάνουμε το τραγούδι, είναι τα λόγια μας σταχτιά και η μουσική παράπονο, σαν πυρκαγιά, που κουβαλάει το μελτέμι… Η πόλη της Ανατολής μάς κατοικεί Κι εκατό χρόνια τώρα μας δικάζει…». (Κ.Χ. Μύρης)

Συνάθροιση “μνήμης”, αγαπητοί μου αδελφοί, η σημερινή ημέρα, εδώ στην Ακρόπολη της Νεάπολης, στον Καθεδρικό μας Ναό του Αγίου Προδρόμου. Και δεν θα μπορούσαμε να λείπουμε από τούτη τη συνάντηση, γιατί η συνείδησή μας είναι αυτή που μας καθοδηγεί, να παρουσιαστούμε στη θέση εκείνων που δεν μπορούν, αλλά συνεχίζουν να υπάρχουν και να κινούνται ανάμεσά μας.

Ήρθαμε να κλάψουμε;;; ΟΧΙ. Ήρθαμε να θρηνήσουμε;;; ΟΧΙ. Ήρθαμε να αναλύσουμε τους σωρούς με τις αιτίες και τα λάθη που οδήγησαν στη μεγάλη συμφορά;;; ΟΧΙ. Ξεκάθαρα ΟΧΙ.

Μόνο θετική και δημιουργική είναι η στάση μας, απέναντι σε αυτό το μοναδικό συναπάντημα με την Ιστορία. Αρνητική γίνεται μονάχα απέναντι σε οτιδήποτε καταδιώκει ανελέητα τον άνθρωπο και απειλεί τη ζωή που παλεύει ν’ ανθίσει.

ΗΡΘΑΜΕ να λειτουργήσουμε, να μνημονεύσουμε, να αναθιβάλλουμε… Ήρθαμε να θυμηθούμε, να αντισταθούμε στη λήθη, να μην παραδοθούμε στη λησμονιά.

Ήρθαμε για να δηλώσουμε παρόντες στην απουσία τόσων αγαπημένων, που δεν έμελλε να συνεχίσουν τη θαυμαστή πορεία τους, στο μέλλον.

Αισθάνομαι πως η γιαγιά κρατά το χέρι μου και με οδηγεί στο μανουάλι, να ανάψω ένα κερί γι' αυτούς που έμειναν... γι' αυτούς που δεν ήρθαν... Την αισθάνομαι να με σεργιανά στα σοκάκια τού Χαμιντιέ, με τις ασβεστωμένες αυλές, τους βασιλικούς, τους μενεξέδες και τα ζουμπούλια. Μπορώ να μυρίσω και πάλι όλες τις μεθυστικές ευωδιές, μπορώ να γευτώ και πάλι τις μοναδικές γεύσεις, μπορώ ν' ακούσω ξανά και ξανά τις εξαίσιες μουσικές.

Μπορώ ν' ακούσω και πάλι την αγαπημένη φωνή της γιαγιάς: «Έλα, παιδί μου, να περπατήσουμε, να θυμηθούμε, να συλλαβίσουμε στη γλώσσα της αγάπης ονόματα και όνειρα... Έλα να γευτούμε γεύση από τριανταφυλλένιο λουκούμι και να ζαλιστούμε από τη μυρωδιά της κανέλλας και του γαρύφαλλου.

»Έλα να δεις τον ήλιο στην Ανατολή του... Ηλιοβασιλέματα έχεις δει πολλά... Υπερεκτιμημένο το ηλιοβασίλεμα. Προβλεπόμενο μέσα στη μέρα. Αναμενόμενο. Δεδομένο. "Δεν την αντέχουν όλοι την Ανατολή", θα πει ο Ελύτης: "Ο ήλιος σκάει μέσα μας, κι εμείς κρατάμε την παλάμη στο στόμα έντρομοι"....

»Δες τις εκκλησιές και τα μοναστήρια μας... Δες τα ομορφολαξευμένα μάρμαρα της Εφέσου, των Σάρδεων και της Σμύρνης. Τους αγίους που χαμογελούν μέσα από τις τοιχογραφίες τους. Δες τα κακοτράχαλα βουνά του Πόντου, τη Σουμελιώτισσα, την Τραπεζούντα, την Αργυρούπολη και την Ορντού. Στέκουν αγέρωχα εδώ και αιώνες. Τίποτα δεν τα τρομάζει, δεν σκιάζονται από κανέναν εχθρό. Παραμένουν ψηλά και αιώνια. Περήφανα και ελεύθερα. Και το ξέρουν.

»Δες το Γκιόρεμε της Καππαδοκίας, ανατολικά του Νεβσεχίρ, με τις βραχοκκλησιές και τα ασκηταριά. Να, και το καμπαναριό στον ναό τού Καππαδόκη μεγαλομάρτυρα Αγίου Γεωργίου, εκκλησιά τού Νεομάρτυρα Αγίου Γεωργίου τού Νεαπολίτου».

Τώρα, βουβό, χωρίς καμπάνα, σιωπηλός και μοναχικός βιγλάτορας, αφουγκράζεται φωνές μυστικές, ικεσίες αγίων από έναν κόσμο που χάθηκε βίαια και λειτουργεί στη γη των Μακκάρων.

«Διάβασε με τα μάτια της ψυχής σου τη σκέψη και την εμπειρία των μεγάλων Καππαδοκών Πατέρων μας, του Μεγάλου Βασιλείου, του Γρηγορίου Ναζιανζηνού και του Γρηγορίου Νύσσης, για την Κοσμολογία…

»Το σεργιάνισμα στον κόσμο της Ανατολής, παιδί μου, έλαβε ΤΕΛΟΣ…

Κλείσε τα μάτια σου τώρα: τυφώνας έρχεται και σαρώνει ιστορίες που τέλειωσαν… Μεγάλο κακό ξεπροβάλλει… Βγαίνουν σαν λάβα ηφαιστειακή τα θηρία και οι δαίμονες από τα έγκατα της γης, και οι δράκοι δεν μένουν πια στα παραμύθια. Κυκλοφορούν ελεύθεροι ανάμεσά μας και τρομοκρατούν τα μικρά ανυπεράσπιστα παιδιά. Ούτε εκείνα θα γλιτώσουν από τη μεγάλη συμφορά. Θα γίνουν οι πρώτοι άγγελοι, που δεν πρόλαβαν να ζήσουν στην επίγεια πραγματικότητα. Και έγιναν κάτοικοι του Παραδείσου.

»Ο βόγγος και ο θρήνος μετατράπηκαν σε ένα δυνατό βουητό. Σε μια στιγμή, δεν πιστεύαμε στα μάτια μας… Γυναίκες πολλές, μια σειρά ατέλειωτη από το μπουλούκι που ερχόταν από το Κορδελιό, σπρώχνοντας η μία την άλλη, σκύβοντας, τραβούσαν κατά τους ψηλούς βράχους, εκεί στα πετρωτά… Ώσπου να το καταλάβεις, πηδούσαν μέσα στη θάλασσα. Πολλές κρατούσαν αγκαλιά και τα μωρά τους… Πάνω από τα κεφάλια τους στέκονταν οι Τσέτες, έτοιμοι να τις ντροπιάσουν… Ήθελαν να γλυτώσουν από τα χέρια τους, να πέσουν όσο πιο γρήγορα γινόταν στον γκρεμό, να χαθούνε…

»Παιδιά, που μέσα στον χαλασμό και τη φωτιά γύρευαν, λέει, τον Θεό. Μα πού να βρουν τον Θεό σ’ αυτό το χάος;;;; Μήπως “έφυγε”, ακόμη κι Εκείνος, διωγμένος από την αφροσύνη των ανθρώπων;; Μήπως τον “σκότωσαν” κι Αυτόν;;».

«Σαν της Σμύρνης το γιαγκίνι στον ντουνιά δεν έχει γίνει…

Σμύρνη, φτωχομάνα Σμύρνη, πού είναι η ομορφιά σου ‘κείνη;;

Κάηκες από θεμέλια, σκεπαστά και μπεζεστένια…». (Παραδοσιακό Τραγούδι)

«Ο Δεσπότης Χρυσόστομος κραυγάζει: “Εγώ να εγκαταλείψω τη Σμύρνη και Μητρόπολή μου;; Ποτέ! Θα με καταδιώκουν οι σκιές του ιερού Πολυκάρπου και του αγίου Γρηγορίου τού Ε΄ (πέμπτου), ως άνανδρου και ανάξιου διαδόχου τους. Πεθαίνοντας, ίσως ενισχύσω και άλλους να μείνουν πιστοί στο καθήκον και να ποιμαίνουν το ποίμνιο, εκτελώντας όσα κηρύττουν. Ίσως – ίσως, το αίμα το οποίο

θα χύσει ο σφαγέας να συγκλονίσει επιτέλους την ανθρώπινη συνείδηση. Ίσως να φωτίσει τον νου και να θερμάνει την καρδιά των ισχυρών της γης, ώστε να κατανοήσουν ότι ο συντριβόμενος Ελληνισμός είναι άξιος ζωής και ελευθερίας”.

»Ο ίδιος, δύο δεκαετίες νωρίτερα, θα διακηρύξει προφητικά στον ενθρονιστήριο λόγο του: “Με όλη μου την καρδιά και τη διάνοια θα υπηρετήσω τον Ελληνισμό και, εάν η μίτρα επί της κεφαλής μου πέπρωται να απωλέσει κάποτε τη λάμψη των λίθων της, θα μεταβληθεί σε ακάνθινο στεφάνι μάρτυρος Ιεράρχου”. Και μεταβλήθηκε… Διάλεξε συνειδητά και εκούσια τον μαρτυρικό θάνατο του σώματος, προκειμένου η ψυχή του να στοιχηθεί με τις ψυχές των αγίων και των ηρώων του Γένους!».

Αυτό το ακάνθινο στεφάνι, αγαπητοί μου αδελφοί, μαζί με ένα επιμάνικο από την αρχιερατική στολή τού από Δράμας Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσοστόμου, έχουμε την τιμή και την ευλογία να προβάλουμε σήμερα στον Καθεδρικό μας Ναό, ως ορατό σημάδι της ματωμένης Ρωμιοσύνης. Ένα ακριβό κειμήλιο, που ο μακαριστός Μητροπολίτης Δράμας Παύλος και φίλος καρδιάς, το ’χε φυλαγμένο, για να το παραδώσει στον διάδοχό του, μαζί με την πολύτιμη ιστορία του, ως παρακαταθήκη αφοσίωσης και χρέους.

«Πόλεμοι και ξανά πόλεμοι! Τι στο καλό θα βγάλει η μαγκούφα η εποχή μας και κοιλοπονάει τόσο άγρια;;;», θα αναρωτηθεί η σπουδαία μας Διδώ Σωτηρίου στα «Ματωμένα Χώματα».

Και ο λαϊκός ποιητής θα περιγράψει σπαρακτικά: «Πάνε κι έρχονται καράβια φορτωμένα προσφυγιά, βάψαν τα πανιά τους μαύρα, τα κατάρτια τους μαβιά… Κι απ’ το θάνατο ακόμα πιο πικρή είσαι προσφυγιά… Πού να βρίσκεται ο πατέρας, ψάχνει η μάνα για παιδιά, μάς εσκόρπισε ο αγέρας σ’ άλλη γη, σ’ άλλη στεριά…». (Πυθαγόρας)

Ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός με τις συνεχείς και αδιάκοπες αναζητήσεις και την πολυσήμαντη φιλανθρωπική του δράση, προσπαθεί να συνενώσει διασπασμένες οικογένειες και να ανατάξει τις τραγικές πορείες θανάτου… Προσπαθεί να κλείσει τις ανοιχτές πληγές του πολέμου. Τα λοιμοκαθαρτήρια της προσφυγιάς παλεύουν με τα πενιχρά μέσα του απροετοίμαστου –για μια τέτοια τραγική περίσταση– ελληνικού κράτους, να αναχαιτίσουν τις αρρώστιες και τις πανδημίες της σκληρής εποχής.

Θρηνεί ο μεγάλος μας ποιητής: «Μάνα που πάλευες μες στα λιμάνια δίχως

χαμόγελα και περηφάνια, μάνα που λύγισες μες τα μουράγια, μάνα μου, μάνα μου, κυνηγημένη από την κούνια σου στη Μενεμένη!». (Νίκος Γκάτσος)

Το καράβι έφτασε κι εδώ, στον τόπο μας και σε εμβληματικό ψηφιδωτό το φιλοτεχνήσαμε, στον περίβολο του Επισκοπείου, για να μαρτυρά στους αιώνες την προσφυγιά και τα πάθια μας. "Ελπίδα" το ονομάσαμε, για να μας θυμίζει πως: «Κι αν το αμπέλι μαραθεί κι αν η ελιά λυγίσει, μόνη θα ξαναγεννηθεί στον κόσμο να ανθίσει…». (Ευανθία Μάγνη)

Στήθηκαν οι σκηνές σε μικρούς και "ασήμαντους" χώρους έξω από τα τείχη της Θεσσαλονίκης, εδώ στα δυτικά, αλλά ήταν γεμάτες με σημαντικές ιστορίες των ξεριζωμένων και κατατρεγμένων: άλλες γνωστές και άλλες άγνωστες… Ανακατεύτηκαν οι μυρωδιές και οι γεύσεις της Ανατολής στα σοκάκια των προσφυγικών καταυλισμών και τα μισοτελειωμένα –εξαιτίας του χαλασμού– παραμύθια, γύρω από τα καπνισμένα ταντούρια, άρχισαν σιγά – σιγά να τα ξαναδιηγούνται…

Μέσα από προσωπικές και συλλογικές προσπάθειες επιχείρησαν οι Μικρασιάτες, Ίωνες, Πόντιοι, Καππαδόκες και Ανατολικοθρακιώτες, να ριζώσουν και να ξαναχτίσουν από την αρχή τη ζωή τους, σιγοψιθυρίζοντας: «Κάνε κουράγιο, μη λυγάς! Θα 'ρθουν τραγούδια και για μας!»…. (Γιάννης Θεοδωράκης)

Και περνούσε ο καιρός, και παρηγορούσαν ο ένας τον άλλον, αποτυπώνοντας την προσαρμοστικότητα και το αγωνιστικό τους πνεύμα: «Όχι όπως τα ξέραμε, αλλά όπως τα βρήκαμε!». Γιατί, εκείνο που είχε σημασία γι' αυτούς, όπως τόνιζαν, ήταν «τα δάχτυλα, που έμειναν, και όχι τα δαχτυλίδια, που χάθηκαν».

Μια ξεχωριστή ιστορία είμαστε κι εμείς εδώ, στην Εσπερία Θεσσαλονίκη. Μια ιστορία αγώνα, υπομονής και ελπίδας. Άλλωστε, ο Εσπερινός στη λατρεία μας είναι η αρχή και το ξεκίνημα της επόμενης μέρας. Και ο Εσπερινός του Σαββάτου μάς προετοιμάζει για τη Λειτουργία της Κυριακής, που είναι η γιορτή της νίκης και της Ανάστασης.

«Ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπί τάς κεφαλάς ἡμῶν, διήλθομεν διά πυρός καί ὕδατος, καί ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν», θα πει ο ψαλμωδός (Ψαλμός 65, 12).

Έτσι πορευτήκαμε! Με την πίστη και την ελπίδα, τραυματισμένες ίσως κάποιες φορές, αλλά τελικά ακλόνητες. Λαβωθήκαμε, αλλά δεν λυγίσαμε. Αποκάμαμε, αλλά δεν παραιτηθήκαμε, κάτω από το λιοπύρι του κατατρεγμού, της εγκατάλειψης, της αρρώστιας, της φτώχειας και της ανέχειας. Απλώς συνεχίσαμε, επειδή αυτό γνωρίζουμε να πράττουμε καλά, πέρα και πάνω από κάθε καταστροφή, όσο τρομακτική κι αν φαντάζει.

Έτσι θεμελιώσαμε τη ζήση και τις πόλεις μας, στις νέες μας πατρίδες! Χτίσαμε γειτονιές και οικοδομήσαμε ναούς, στην αρχή σε παράγκες και παραπήγματα, σωστά ομοιώματα των σπιτιών μας. Και αργότερα, «οι ψωριάρες φτωχογειτονιές», κατά τον ποιητή, απέκτησαν Μητρόπολη με ηχηρά «ομοιοτέλευτα»: Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως. (Ντίνος Χριστιανόπουλος)

Λαμπροί ναοί, μοναστήρια, πνευματικά και πολιτιστικά κέντρα, δομές για τη νεότητα και τη φιλανθρωπία αναδύονται γοργά, με “γκεσέμι” και πρωτομάστορα τον πρώτο Μητροπολίτη, Διονύσιο, γόνο προσφύγων όπως και η ελαχιστότητά μου.

Έτσι αφήσαμε πίσω το “γιαγκίνι” της φωτιάς κι ανάψαμε το “γιαγκίνι” της καρδιάς, της αγάπης, της δημιουργίας και της προκοπής, χωρίς όμως να λησμονήσουμε, αφού ξεχωρίσαμε από το χρονοντούλαπο της εύκολης ξεχασιάς το κοινό χρέος.

Ας χαρούμε, λοιπόν, αυτά που χτίσαμε από την αρχή, αυτά που οικοδομήσαμε με το υστέρημα, την αγάπη και τη δουλειά αυτού του υπέροχου λαού, με δάκρυα και πόνο, ελπίδες και όραμα. Ας καμαρώσουμε τα παιδιά μας, που ορθώνονται ενώπιόν μας με τα λάβαρα της πίστης, της παράδοσης και της ελπίδας υψωμένα.

Ας αφήσουμε το τετράδιο της μνήμης ανοιχτό -μην το κλείσουμε στα 100 χρόνια- και ας αναφωνήσουμε όλοι μαζί με φωνή στεντόρεια: «Μικρά Ασία, Χαίρε!». Δεν σ’ αποχαιρετούμε, γιατί σε κουβαλούμε πάντα μέσα μας, γη αγαπημένη της Ανατολής! Με τη μουσική, τα τραγούδια, τις ντοπιολαλιές, τις γεύσεις και τις μυρωδιές, τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα: τρόπος ζωής για όλους εμάς, τους πρόσφυγες τρίτης και τέταρτης γενιάς, που, ελεύθεροι, καλούμαστε σήμερα να δημιουργούμε και –γιατί όχι– να μεγαλουργούμε! Άλλωστε, στη λευτεριά είμαστε «ταμένοι».

Η Ρωμιοσύνη εν’ νά χαθεί, όντας ο κόσμος λείψει!

(Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Κυπριανός – Βασίλης Μιχαηλίδης: «Η 9η Ιουλίου 1821 εν Λευκωσία Κύπρου»)

Μάρια Χαραλαμπίδου

ΠΕΡΓΑΜΟ
Μάρια Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαριλαϊδίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαρελαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ
ΚΑΙ
ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ
ΤΟ ΦΑΝΑΡΙ
ΔΙΑΒΑΤΑ ΧΩΡΑ

ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ & ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ
Μικρά Ἀσία
Χαῖρε!
1922 - 2022
100
ΧΡΟΝΙΑ
ΑΠΟ ΤΗ
ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ
ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ
ΙΩΝΙΑ
ΛΥΚΙΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ
ΠΟΝΤΟΣ
ΑΝ ΘΡΑΚΗ
ΑΝ ΡΩΜΥΛΙΑ
ΦΡΥΓΙΑ
ΚΡΗΤΗ

Μικρά
Χα
Μυρτώ Χαραλαμπίδου

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΝΤΙΩΝ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ
1953
ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ
Μαρία Χαραλαμπίδου

Μαρία Χαρδαμπίδου

Μαρία Χαραλαμπίδου

Διαβάστε ακόμη: [Ο Σταύρος Καλαφάτης στην Ι.Μ Νεαπόλεως: «Η Ελλάδα γονατίζει μπροστά στους νεκρούς της - Ποτέ στους εχθρούς της»]